

תיקונים להוראות ניהול ספרים

א. משלוח מסמכים ממוחשבים

במסגרת תיקון מספר 2 להוראות מס הכנסה (ניהול פנקסי חשבונות), תשל"ג-1973, המשולב עם תקנות מס ערך מוסף (ניהול פנקסי חשבונות), תשל"ו-1976 (להלן: "התיקון" ו - "הוראות ניהול ספרים"), נוספה האפשרות לנישומים, לשלוח באמצעות מחשב, שוברי קבלה, חשבוניות, חשבוניות מס, והודעות זיכוי, לאחר שאלה נרשמו במערכת החשבונות של הנישום. אפשרות זו מותנית בכך שהנישום שלח את המסמכים כמסמך ממוחשב אשר נוצר בהפקה אוטומטית מתוך הקובץ הקבוע שבמערכת חשבונותיו, ובלא הקלדה נוספת, או כמסמך שנוצר בסריקת מקור התייעוד למחשב.

בנוסף, נקבעו כללים באשר לאופן גיבוי מערכת חשבונות ממוחשבת ושמירת הגיבוי, כמפורט להלן. הוראות ניהול ספרים מגדירות "מסמך ממוחשב":

"מסמך שמתקיים בו כל אחד מאלה:

1. הוא נוצר, נשלח, נקלט נראה ונשמר באמצעים ממוחשבים;
2. הוא חתום בחתימה אלקטרונית מאושרת או בחתימה אלקטרונית מאובטחת של הנישום;
3. צוינו בו בצורה בולטת לעין המילים "מסמך ממוחשב";"

חתימה אלקטרונית מוגדרת בחוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001 (להלן: "החוק"):

“חתימה שהיא מידע אלקטרוני או סימן אלקטרוני, שהוצמד או שנקשר למסר אלקטרוני”

חתימה אלקטרונית מאובטחת היא חתימה אלקטרונית הייחודית לבעל אמצעי החתימה, מאפשרת את זיהוי והפקתה ניתנת לשליטתו הבלעדית. כמו כן, היא מאפשרת לזהות שינוי שבוצע במסר האלקטרוני לאחר מועד החתימה.

חתימה אלקטרונית מאושרת הינה חתימה אלקטרונית מאובטחת אשר אושרה וזוהתה בידי גורם מאשר.

בהמשך אגרת זו אנו כוללים מאמר העוסק בנושא החתימה האלקטרונית. נשמח לעמוד לשירותכם במתן הסברים נוספים וסיוע בעניין זה.

להלן הכללים אשר נקבעו במסגרת התיקון למשלוח מסמכים ממוחשבים :

- יש לשלוח הודעה לפקיד השומה בדואר רשום לפני משלוח המסמך הממוחשב הראשון.
- שליחת מסמכים ממוחשבים תעשה רק עבור מי שהביע הסכמתו בכתב או באופן ממוחשב לפני קבלת המסמך הממוחשב הראשון, לקבלת מסמכים ממוחשבים מאותו שולח. הנישום ישמור במקביל את ההסכמה במערכת החשבוניות שלו.
- נישום המבקש לשלוח מסמך ממוחשב חתום בחתימה אלקטרונית מאובטחת, יקבל את התקבול בשל הפעולה באחד מהאמצעים שלהלן בלבד, ובאופן המאפשר זיהוי הצדדים לעסקה :
 - כרטיס אשראי של הלקוח כאשר השובר ערוך לפקודת הנישום ;
 - שיק משורטט על שם הלקוח, שנכתב עליו "לא סחיר" לפקודת הנישום בלבד ;
 - העברה בנקאית ישירה מחשבון הלקוח לחשבון הנישום אשר כלול במערכת חשבוניותיו.
- נישום אשר שלח או קיבל מסמך ממוחשב חתום בחתימה אלקטרונית, ישמור אותו באמצעי אחסון ממוחשבים כחלק בלתי נפרד ממערכת החשבוניות שלו.

- בתוכנה לניהול מערכת חשבוניות ממוחשבת המפיקה מסמכים ממוחשבים תתקיים שיטה לאיתור אותם מסמכים.
- בעת משלוח טובין על ידי יצרן, סיטונאי או חקלאי, תימסר למוביל תעודת משלוח או חשבונית שאינה מסמך ממוחשב.

ב. שמירת מערכת החשבוניות

בהמשך לאפשרות שניתנה לנישום לשלוח באמצעות מחשב שוברי קבלה, חשבוניות, חשבוניות מס והודעות זיכוי, נקבע במסגרת התיקון כי על מסמך ממוחשב ששלח או קיבל הנישום, החתום בחתימה אלקטרונית, יש לשמור באמצעי אחסון ממוחשבים כחלק בלתי נפרד ממערכת החשבוניות של הנישום. כמו כן, נקבע במסגרת התיקון כי על מקור תיעוד אשר נסרק למחשב לצורך שליחתו כמסמך ממוחשב, יש לשמור במשך 3 שנים לפחות מיום הגשת הדו"ח על ההכנסה לשנת המס שאליה הוא מתייחס.

התיקון קובע כי יש לנהוג במערכת חשבוניות ממוחשבת באופן הבא :

- (1) יש לשמרה באמצעי אחסון ממוחשבים ;
- (2) יש לערוך גיבוי למערכת החשבוניות הממוחשבת בכל תחילת רבעון של שנת המס, אותו יש לשמור במקום השונה מהמקום בו נשמרת מערכת החשבוניות, והנישום יודיע בכתב לפקיד השומה מהו אותו מקום; לגבי נישומים להם הכנסה המופקת בישראל - נדרש שהגיבוי ישמר בתחומי מדינת ישראל.
- (3) יש לוודא שקיימת אפשרות זמינה להפקת פלט מודפס ו/או חזותי של מערת החשבוניות הממוחשבת או כל חלק ממנה או מהגיבוי שלה.

ג. אופן תשלום ברכישת שירותים ונכסים

בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: "חוק מע"מ") קיימת הוראה לעניין חובת עוסק בעת רכישה: "במקרה של רכישת נכסים או שירותים על ידי קונה, שחייב במע"מ, בסכום שעולה על 249 ש"ח, על הקונה לדרוש מהמוכר חשבונית מס או לשלם באמצעות שיק לפקודת המוכר בלבד".

במסגרת חוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), התשס"ג-2003 (להלן - "תכנית החירום הכלכלית"), תוקן סעיף זה ונוספה דרישה באשר לאופן התשלום, כלהלן:

- במקרה של רכישת נכסים או שירותים בסכום שבין 249 ש"ח ל- 20,000 ש"ח, נקבע כי על הרוכש לדרוש חשבונית מס או לשלם באמצעות העברה בנקאית, כרטיס אשראי או שיק לפקודת המוכר בלבד.
- במקרה של רכישת נכסים או שירותים בסכום העולה על 20,000 ש"ח חייב הרוכש לדרוש חשבונית מס. עוד נקבע כי התשלום לא יתבצע במזומן, ובמקרה של תשלום באמצעות שיק מוסב, יוסיף על גב השיק את שם המוכר, חתימתו ומספר העוסק שלו.